

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA

Upadłość konsumencka to rozwiązanie prawne dla osoby fizycznej która nie prowadzi działalności gospodarczej, a która stała się niewypłacalna i nie może wypełnić zobowiązań,

które zaciągnęła. Ilość tych zobowiązań nie ma znaczenia, liczy się sam fakt niemożności ich spłaty. Z upadłości konsumenckiej mogą skorzystać również osoby, które w przeszłości prowadziły działalność gospodarczą, a obecnie są już wykreślone z CEIDG. Po jej ogłoszeniu może dojść do spłaty zadłużenia i zaspokojenia wierzyciela lub umorzenia długów w całości bądź w części.

W dniu 24.03.2021 r. minie rok od wejścia w życie nowych przepisów prawa upadłościowego. W 2020 roku zostało ogłoszonych 13084 upadłości konsumenckich, aż o 64,5% więcej niż w 2019 roku. Przyjrzyjmy się więc obecnie obowiązującym procedurom.

Wniosek

By rozpocząć całą procedurę niezbędne jest złożenie odpowiedniego wniosku oraz dokonanie opłaty w wysokości 30zł.

Wniosek powinien zawierać:

1. imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, adres oraz numer PESEL dłużnika, a jeżeli dłużnik nie posiada numeru PESEL - inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację;
2. NIP dłużnika, jeżeli dłużnik miał taki numer w ciągu ostatnich dziesięciu lat przed dniem złożenia wniosku;
3. wskazanie miejsc, w których znajduje się majątek dłużnika;
4. wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie;
5. aktualny i zupełny wykaz majątku z szacunkową wyceną jego składników;
6. spis wierzycieli z podaniem ich adresów i wysokości wierzytelności każdego z nich oraz terminów zapłaty;
7. spis wierzytelności spornych z zaznaczeniem zakresu w jakim dłużnik kwestionuje istnienie wierzytelności;

8. listę zabezpieczeń ustanowionych na majątku dłużnika wraz z datami ich ustanowienia, w szczególności hipotek, zastawów i zastawów rejestrowych;
9. informację o osiągniętych przychodach oraz kosztach poniesionych na swoje utrzymanie, a także osobach pozostających na utrzymaniu dłużnika w ostatnich 6 miesiącach przed dniem złożenia wniosku;
10. informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich 12 miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były nieruchomości, akcje lub udziały w spółkach
11. informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich 12 miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były ruchomości, wierzytelności lub inne prawa, których wartość przekracza 10 000 zł;
12. oświadczenie o prawdziwości danych we wniosku.

Ogłoszenie Upadłości Konsumenckiej

Ogłoszenie upadłości jest możliwe, gdy dłużnik jest niewypłacalny, tzn. utracił zdolność do zaspokojenia swych wierzycieli i wykonania swoich zobowiązań pieniężnych oraz nie spłaca swych długów i nie posiada majątku którym można by było je pokryć.

Wniosek może jednak zostać oddalony przez sąd gdy wystąpią przesłanki negatywne:

1. Upadły celowo doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień, w szczególności poprzez trwonienie części składowych majątku oraz nieregulowanie wymagalnych zobowiązań;
2. W ciągu ostatnich 10 lat w stosunku do upadłego prowadzono już postępowanie upadłościowe, w którym umorzono całość lub część jego zobowiązań.

Wniosek jest rozpatrywany przez sąd w składzie jednego sędziego zawodowego, na posiedzeniu niejawnym bądź na rozprawie. Sąd wydaje wówczas postanowienie o oddaleniu wniosku, gdy zaszły przesłanki negatywne.

Od chwili wydania postanowienia zaczyna się tzw. „właściwe postępowanie

upadłościowe”, w ramach którego dłużnik nazywany jest upadłym i w zasadzie traci możliwość zarządzania własnym majątkiem zwanym od teraz masą upadłościową. Ograniczenie to ma chronić masę upadłościową przed dalszym uszczupleniem oraz ma ułatwić zaspokojenie wierzycieli. Jednocześnie jednak od tego momentu dotychczasowy dłużnik podlega specjalnej ochronie, polegającej na zawieszeniu wszelkich postępowań sądowych, administracyjnych oraz sądowno-administracyjnych, które dotyczą jego masy upadłości. Toczące się egzekucje komornicze zostają umorzone. Dla wielu osób jest to odczuwalna ulga, gdy w końcu do ich skrzynki pocztowej oraz do ich pracodawcy nie wpływają kolejna obszerna korespondencja z sądów ani od komorników.

Postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej powinno zawierać:

1. imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, adres, PESEL dłużnika, NIP;
2. określenie, że upadły jest osobą nieprowadzącą działalności gospodarczej;
3. wezwanie wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności syndykowi, na wskazany adres, w terminie 30 dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości;
4. wezwanie osób, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione w księdze wieczystej, w terminie 30 dni od dnia obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu;
5. wyznaczenie syndyka oraz określenie, w jakim trybie będzie prowadzone postępowanie upadłościowe.

Obecnie sąd może wyznaczyć jeden z trzech trybów w jakim może być prowadzone postępowanie upadłościowe. Są to:

A) Tryb Zwykły – Prowadzony według procedury przewidzianej dla przedsiębiorców. Skierowany jest do dłużników o złożonej sytuacji finansowej, którzy posiadają znaczny majątek podlegający likwidacji. Przy tego typu postępowaniu powoływany jest sędzia komisarz, sporządza się wykaz

wierzytelności oraz przygotowuje plan podziału sumy powstałej po likwidacji masy upadłościowej. Postępowanie kończy się złożeniem wniosku o ustalenie planu spłaty;

B) Tryb Uproszczony – Stosowany najczęściej. Jest on mniej sformalizowany i szybszy od zwykłego trybu. Przeznaczony jest dla dłużników których sytuacja prawna nie jest skomplikowana i którzy nie posiadają majątku pozwalającego zaspokoić wierzycieli. Sędzia komisarz nie jest tutaj powoływany, zamiast niego syndyk uzyskuje rozszerzony zakres kompetencji. Jego działania mogą zostać zaskarżone do sądu. Postępowanie prowadzone w trybie uproszczonym ogranicza się do dokonania likwidacji majątku przez syndyka oraz przygotowania projektu planu spłaty wierzycieli. Syndyk może pisemnie upoważnić upadłego do sprzedaży ruchomości należących do masy upadłości.

C) Tryb Układowy – Najmłodszy z trybów, polegający na zawarciu porozumienia pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami. Dłużnik musi wówczas wystąpić z wnioskiem do sądu o otwarcie zgromadzenia wierzycieli (nie jest tu więc wymagane wcześniejsze zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości). Do wniosku takiego dłużnik powinien dołączyć wstępne propozycje układowe. Sąd uwzględniając wniosek dłużnika bada czy jego możliwości i sytuacja zarobkowa pozwoli mu pokryć koszty postępowania o zawarcie układu oraz wykonanie postanowień układu z wierzycielami. Na odmowę wszczęcia postępowania dłużnikowi przysługuje zażalenie. Po uwzględnieniu wniosku, sąd wydaje postanowienie o otwarciu postępowania, następnie wyznacza on nadzorcę sądowego, który w terminie 30 dni od doręczenia postanowienia:

- 1) sporządza w porozumieniu z dłużnikiem propozycje układowe;
- 2) sporządza spis wierzytelności;
- 3) sporządza spis wierzytelności spornych;
- 4) zwołuje zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem;

- 5) w porozumieniu z dłużnikiem ustala termin zgromadzenia wierzycieli;
- 6) zawiadamia wierzycieli o terminie i miejscu zgromadzenia wierzycieli na co najmniej 2 tygodnie przed dniem zgromadzenia.

Zwołanemu zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy nadzorca sądowy. Wezwanym wierzycielom wraz z zawiadomieniem o terminie zgromadzenia dostarcza się propozycje układowe. Podczas zgromadzenia przeprowadza się głosowanie nad przyjęciem bądź odrzuceniem propozycji układu. Po zakończeniu zgromadzenia nadzorca jest zobowiązany w ciągu 21 dni przedstawić sądowi wniosek o zatwierdzenie układu, bądź umorzeniu postępowania, w sytuacji w której głosy przeciwne układowi przeważały na zgromadzeniu. Jeśli układ zostanie zawarty to czas jego obowiązywania nie może przekroczyć 5 lat. Wykonywany jest on przez dłużnika za pośrednictwem nadzorca, chyba że dotyczy zobowiązań zabezpieczonych rzeczowo (np. obciążonych hipoteką), na których restrukturyzację musi zezwolić wierzyciel. W takiej sytuacji dopuszcza się wydłużenie okresu spłaty na czas dłuższy niż standardowe 5 lat.

Warto dodać, że zawarcie układu pozwala dłużnikowi zachować zarząd nad składnikami swego majątku, o ile propozycje układowe nie będą przewidywały wyprzedzaży poszczególnych składników tegoż majątku.

Oddłużanie Konsumenta

Gdy tryb dokonania postępowania upadłościowego zostanie obrany, a następnie zostaną wykonane kolejne czynności w ramach wybranego trybu, w szczególności przeprowadzenie likwidacji masy upadłościowej, możliwe będzie przejście do tzw. oddłużania.

Przepisy dają możliwość dokonania oddłużania na jeden z trzech sposobów:

1. **warunkowe umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli** – została wprowadzona wraz z nowelizacją ustawy. Dotyczy sytuacji, w której niezdolność do

spłaty wierzycieli, wynikająca z osobistej sytuacji upadłego, nie ma charakteru trwałego. W takiej sytuacji sąd, na wniosek upadłego, wydaje postanowienie o umorzeniu zobowiązania upadłego bez ustalania planu spłaty wierzycieli, ale pod pewnym warunkiem. Istotą tegoż warunku jest to iż w terminie 5 lat od uprawomocnienia się postanowienia, ani upadły ani jego wierzyciele nie złożą wniosku o ustalenie planu spłaty wierzycieli. Jeśli tak się stanie to sąd uchyla wydane postanowienie i ustali plan spłaty wierzycieli.

2. **Umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli** – sąd stosuje je, gdy osobista sytuacja upadłego w oczywisty sposób wskazuje, że nie był on zdolny do spłaty długów w ramach planu spłaty wierzycieli. Sąd podejmując decyzję o wyborze tego sposobu bierze pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, między innymi brak zdolności do pracy upadłego, nieuleczalna choroba etc. wybór takiego sposobu oddłużenia sprawia iż niemożliwym staje się wszczęcie postępowania egzekucyjnego względem wierzytelności powstałych przed dniem ustalenia planu spłaty wierzycieli, z wyjątkiem zobowiązań:

- o charakterze alimentacyjnym;
- wynikających z rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci;
- do zapłaty orzeczonych przez sąd kar grzywny, do wykonania obowiązku naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- do zapłaty nawiazki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych przez sąd jako środek karny lub środek związany z poddaniem sprawcy próbie;
- do naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa lub wykroczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem;
- których upadły umyślnie nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu.

3. **Ustalenie planu spłaty** – można go zdefiniować jako harmonogram spłaty długów wydany w formie postanowienia przez sąd. W postanowieniu sąd wymienia wierzycieli uczestniczących w planie, dokonuje podziału funduszy masy upadłości (o ile w postępowaniu je zgromadzono) pomiędzy wierzycieli uczestniczących w planie spłaty, a także ustala czy upadły doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Na końcu sąd ustala zakres oraz okres w jakim upadły ma dokonać spłaty zobowiązań. Okres ten nie może być dłuższy niż 36 miesięcy, a w przypadku upadłych którzy doprowadzili do swojej niewypłacalności w sposób umyślny bądź przez rażące niedbalstwo na okres nie krótszy niż 36 i jednocześnie nie dłuższy niż 84 miesiące. Przy czym przepisy pozwalają skrócić okres planu spłaty do 2 lat dla upadłych którzy wykazywali aktywną postawę w procesie planu spłaty i pokryli co najmniej 50% sumy zadłużenia, a dla tych którzy pokryli co najmniej 70% okres może ulec skróceniu do 1 roku. Ustalając plan sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe upadłego oraz konieczność jego utrzymania oraz osób pozostających na jego utrzymaniu, nie można ich bowiem pozbawić środków do życia. Ponadto bierze się także pod uwagę wysokość i realność zaspokojenia niespłaconych długów.

Najbardziej problematyczne dla dłużników najczęściej okazuje się przygotowanie spisu wierzycieli, ustalenie danych wszystkich aktualnych wierzycieli, skompletowanie dokumentacji, która umożliwi sprawne rozpoznanie wniosku przez Sąd. Bardzo często lista wierzycieli jest długa, gromadzona przez lata korespondencja jest niekompletna lub bardzo chaotyczna, a dłużnicy tracą orientację co do tego, kto jest ich aktualnym wierzycielem i na jakim etapie jest

sprawa danego długu. Kancelaria jest przygotowana, aby poprowadzić Państwa przez ten trudny proces przygotowania wniosku o ogłoszenie upadłości.

Radca Prawny
Marta Tyrka

A handwritten signature in black ink that reads 'Marta Tyrka'.

☎ 513 215 401

✉ tyrka@kancelaria-tyrka.pl